

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

НАУКА, ТЕХНОЛОГІЇ ТА СУСПІЛЬСТВО: ФІНАНСОВІ, ПРАВОВІ ТА
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ

SCIENCE, TECHNOLOGY AND SOCIETY: FINANCIAL, LEGAL AND
SOCIO-ECONOMIC ASPECTS OF DEVELOPMENT

Збірник тез доповідей
Book of abstracts

24 квітня 2026 р.
April 24 2026

м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE

НАУКА, ТЕХНОЛОГІЇ ТА СУСПІЛЬСТВО: ФІНАНСОВІ, ПРАВОВІ
ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ

SCIENCE, TECHNOLOGY AND SOCIETY: FINANCIAL, LEGAL AND
SOCIO-ECONOMIC ASPECTS OF DEVELOPMENT

Збірник тез доповідей
Book of abstracts

24 квітня 2026 р.
April 24 2026

м. Полтава, Україна
Poltava, Ukraine

ЗМІСТ
CONTENTS

СЕКЦІЯ 1. ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ SECTION 1. PEDAGOGICAL SCIENCES	10
Вербицька Х. І. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК СКЛАДОВА АНГЛОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ	10
Гарасим М. І. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ САМОІДЕНТИФІКАЦІЇ ПІДЛІТКІВ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ	13
Карпенко В. С. ВИКЛИКИ ІНКЛЮЗИВНОСТІ У ВІЙСЬКОВІЙ ОСВІТІ	16
Козубовський Р. В. АНАЛІЗ НАУКОВИХ ПІДХОДІВ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ НЕПОВНОЛІТНІХ	20
Щур Н. М. ЕКЛЕКТИЗМ ЯК ГНУЧКИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ У НЕМОВНИХ ЗВО	23
СЕКЦІЯ 2. ОСВІТА (ДОШКІЛЬНА, ПОЧАТКОВА ОСВІТА, СЕРЕДНЯ, ПРОФЕСІЙНА ТА СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА) SECTION 2. EDUCATION (PRESCHOOL, PRIMARY, SECONDARY, VOCATIONAL AND SPECIAL EDUCATION)	25
Літяга І. В., Литвин Т. М. ВИКОРИСТАННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР ДЛЯ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ У РОБОТІ ВЧИТЕЛЯ-ЛОГОПЕДА	25
Черкашина К. А. ПАРТНЕРСТВО СІМ'Ї ТА ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ У СТВОРЕННІ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ	28

СЕКЦІЯ 3. ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ	
SECTION 3. PHILOLOGICAL SCIENCES	30
Leshchynska A. V., Maslova O. P.	
DIE SPRACHBARRIERE ALS PSYCHOLOGISCHES PHÄNOMEN: STRATEGIEN ZUR ÜBERWINDUNG DER SPRECHANGST IN DER DEUTSCHEN SPRACHE	30
Стрижньова М. Ю.	
МУЛЬТИМОДАЛЬНА ОПОВІДЬ У ТВОРІ «НІЧНИЙ ПОЛІТ» АНТУАНА ДЕ СЕНТ-ЕКЗЮПЕРІ.....	33
СЕКЦІЯ 4. ПРАВО	
SECTION 4. LAW	37
Курінна О. А.	
ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ШРИФТІВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ	37
Макушев П. В., Макушев Є. П., Осельський Є. С.	
ЕВОЛЮЦІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ В УКРАЇНІ	40
Устенко Д. О., Добробог Л. М.	
ВИКОРИСТАННЯ ТРЕНІНГІВ І ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ СТЕРЕОТИПІВ ТА СПРИЯННЯ ГЕНДЕРНІЙ РІВНОСТІ СЕРЕД ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ.....	45
Ustenko D. O., Saksonov V. B.	
HOUSING RENOVATION IN UKRAINE: LEGAL FRAMEWORK AND INTERNATIONAL EXPERIENCE.....	49
СЕКЦІЯ 5. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ	
SECTION 5. ECONOMICS AND MANAGEMENT	52
Соколова А. В.	
СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РИНКУ ОВОЧЕВОЇ ПРОДУКЦІЇ УКРАЇНИ.....	52

СЕКЦІЯ 6. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ SECTION 6. ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT	55
Сук П. Л. ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ АМОРТИЗАЦІЇ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ НА ОСНОВІ ПРИБУТКУ ВІД КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ІНОЗЕМНОЇ ВАЛЮТИ	55
СЕКЦІЯ 7. МЕНЕДЖМЕНТ, МАРКЕТИНГ, ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ SECTION 7. MANAGEMENT, MARKETING, ENTREPRENEURSHIP AND TRADE	61
Горьовий В. П., Заславець С. М. АДАПТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ТА ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА В УМОВАХ ВОЄННОЇ ЕКОНОМІКИ	61
Chagelishvili T. PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF ADVERTISING	65
Wkrialashvili A., Mghebrishvili M., Revazashvili T. INNOVATIVE MARKETING AS SUCCESSFUL BUSINESS INSTRUMENT	69
СЕКЦІЯ 8. ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ SECTION 8. PUBLIC MANAGEMENT, ADMINISTRATION AND PUBLIC ADMINISTRATION	73
Вакун О. В., Дземан П. З. ПОНЯТТЯ ТА ВИДИ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ В СФЕРІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ	73
Вакун О. В., Чоп'як С. І. ОСОБЛИВОСТІ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ	76
Гарасимків Ю. Л., Волковецький С. О. СУТНІСТЬ ТА ЕВОЛЮЦІЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ	79
Глинський М. В. РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МЕДИЧНИХ ГАРАНТІЙ У СФЕРІ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В УКРАЇНІ	81

Корчинська О. О. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИМИ ГРОМАДАМИ	84
Пустовіт Я. Б. РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ЯК ОСНОВА ВПРОВАДЖЕННЯ ШІ В ОБОРОННОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ	86
СЕКЦІЯ 9. ПСИХОЛОГІЧНІ НАУКИ SECTION 9. PSYCHOLOGICAL SCIENCES	88
Жулковський В. В. ПРОФЕСІЙНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ В СИСТЕМІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ	88
Літвінова Т. В., Верьовкіна Ж. Л. СОЦІАЛЬНИЙ ВИМІР РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ ІНКЛЮЗИВНОГО ПІДХОДУ В ОСВІТІ	92
Смук О. Т. РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ НЕПОВНОЛІТНІХ	95
Опря Є. В., Пилипенко Д. Г., Мякішев О. Є., Орловська Л. С. СУЇЦИДАЛЬНА ПОВЕДІНКА СЕРЕД МОЛОДІ: ПОШИРЕНІСТЬ, ПСИХОЕМОЦІЙНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ТА ФАКТОРИ РИЗИКУ.....	98
СЕКЦІЯ 10. МЕДИЧНІ ТА ФАРМАЦЕВТИЧНІ НАУКИ SECTION 10. MEDICAL AND PHARMACEUTICAL SCIENCES	100
Торб'як Х. В. ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ ПРИ ТРАВМАТИЧНИХ НЕЙРОПАТІЯХ ВЕРХНЬОЇ КІНЦІВКИ	100
Ячник І. М., Метленко О. В., Реготун Р. В., Маркін Є. Л. КАШЕЛЬ У ДІТЕЙ ВІДДІЛЕННЯ ІНТЕНСИВНОЇ ТЕРАПІЇ ТА ХІРУРГІЇ.....	103
СЕКЦІЯ 11. ІНЖЕНЕРІЯ ТА БІОІНЖЕНЕРІЯ SECTION 11. ENGINEERING AND BIOENGINEERING	116
Халітова Л. А., Войтович А. М. ДОСЛІДЖЕННЯ ОПТИЧНИХ ХАРАКТЕРИСТИК НАПОВНЮВАЧІВ ДЛЯ КОМПОЗИЦІЙНИХ СТОМАТОЛОГІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ	116

СЕКЦІЯ 12. АГРАРНІ НАУКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВО SECTION 12. AGRICULTURAL SCIENCES AND FOOD	119
Баган А. В., Лагута А. І. ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ СОЇ В УКРАЇНІ	119
СЕКЦІЯ 13. ТРАНСПОРТ ТА ЛОГІСТИКА SECTION 13. TRANSPORTATION AND LOGISTICS	122
Сіліна А. М., Смерічевська С. В. АУТСОРСИНГ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	122
Турчин М. О., Смерічевська С. В. СТАН І ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ АУТСОРСИНГУ В СВІТІ	125
Турчин М. О., Щеховська Л. М. КОГНІТИВНІ УПЕРЕДЖЕННЯ ПРИ ПРИЙНЯТТІ ЕТИЧНИХ РІШЕНЬ У МІЖНАРОДНІЙ ЛОГІСТИЦІ	128
СЕКЦІЯ 14. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА КІБЕРНЕТИКА SECTION 14. INFORMATION TECHNOLOGY AND CYBERNETICS	131
Білоус В. О. МЕТОД ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ МЕРЕЖ НА ОСНОВІ БАГАТОШАРОВОГО АНАЛІЗУ ЕКСПЛУАТАЦІЙНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ	131
Томчишен Б. Р. РОЗРАХУНКОВИЙ МЕТОД ПРОЄКТУВАННЯ ВОЛОКОННО-ОПТИЧНИХ МЕРЕЖ	133
СЕКЦІЯ 15. ВОЄННІ НАУКИ, НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА, БЕЗПЕКА ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ SECTION 15. MILITARY SCIENCES, NATIONAL SECURITY, STATE BORDER SECURITY	136
Чала І. В., Фаррахов О. В. ВИЗНАЧЕННЯ ОБМЕЖЕНЬ ДО ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПОЛЯ РОЗРОБКИ МАТЕМАТИЧНОЇ МОДЕЛІ ВОГНЕСТІЙКОСТІ НЕСУЧИХ КОНСТРУКЦІЙ ЗАХИСНОЇ СПОРУДИ	136

СЕКЦІЯ 12
SECTION 12

АГРАРНІ НАУКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВО
AGRICULTURAL SCIENCES AND FOOD

УДК 633.34: 631.5

Баган А. В.

к. с.-г. н., доцент,
доцент кафедри селекції, насінництва і генетики,
Полтавський державний аграрний університет
ORCID ID (0000-0001-8851-5081)

Лагута А. І.

здобувач ступеня вищої освіти Бакалавр
спеціальності 201 Агрономія
Полтавський державний аграрний університет
ORCID ID (0009-0001-5733-5288)

ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ СОЇ В УКРАЇНІ

Соя (*Glycine max L.*) є однією з найважливіших олійних культур у світі та формує основу рослинних ресурсів білка для харчового і кормового використання. Вона відзначається високою продуктивністю, оскільки протягом короткого вегетаційного періоду (3-4 місяці) здатна формувати значні обсяги білка та рослинної олії. У світовому балансі рослинного білка частка сої перевищує 50%, що визначає її стратегічне значення для продовольчої безпеки. Завдяки високому вмісту білка та його збалансованому амінокислотному складу соя є ефективним заміником білків тваринного походження, особливо у дієтичному та вегетаріанському харчуванні.

Соя має важливе господарське значення, оскільки здатна покращувати родючість ґрунту. Завдяки симбіозу з бульбочковими азотфіксуючими бактеріями вона може засвоювати до 300 кг/га азоту, частково забезпечуючи власні потреби та збагачуючи ґрунт. Крім того, рослина є добрим попередником у сівозмінах, сприяє мобілізації поживних елементів і потребує меншої кількості пестицидів. Основним напрямом використання є виробництво олії та високобілкових кормів (шроту і макухи) [1].

Соя є однорічною теплолюбною рослиною короткого дня, вегетаційний період якої становить у середньому 90-140 днів залежно від сорту. Вона

вимоглива до тепла та вологи, особливо у фазах цвітіння і формування бобів. Коренева система добре розвинена і забезпечує ефективний симбіоз із азотфіксуючими бактеріями. Насіння характеризується високою поживною цінністю і містить 35-45% білка, 18-25% олії та 17-25% вуглеводів, що представлені як простими, так і складними сполуками.

В Україні зареєстровано понад 200 сортів сої, значна частина яких створена вітчизняними селекціонерами. Основними напрямками селекції є підвищення врожайності, скоростиглості та адаптивності до різних ґрунтово-кліматичних умов. Сучасні сорти характеризуються високим потенціалом урожайності, який може досягати 4,5 т/га, що забезпечує стабільне виробництво культури у різних регіонах країни.

Важливим елементом технології вирощування сої є правильний підбір сортів, що значною мірою визначає рівень урожайності, якість насіння та стабільність виробництва. За даними наукових досліджень, продуктивність культури значною мірою залежить від генотипу сорту, його адаптивності до ґрунтово-кліматичних умов та здатності протистояти несприятливим факторам середовища. Сорти сої поділяються на групи стиглості — ранньостиглі, середньоранні, середньостиглі та пізньостиглі, що дає змогу ефективно підбирати їх відповідно до умов вирощування. Ранньостиглі сорти характеризуються коротким вегетаційним періодом (90–105 діб), швидким дозріванням і підвищеною стійкістю до посухи, однак мають дещо нижчий потенціал урожайності. Середньоранні та середньостиглі сорти формують вищу врожайність за сприятливих умов, краще реалізують біологічний потенціал і забезпечують вищий вихід білка та олії [3].

В Україні створено значну кількість сортів сої, які відзначаються високою адаптивністю та продуктивністю. Зокрема, сорт Київська 98 належить до ранньостиглих і добре пристосований до умов Полісся та Лісостепу, забезпечуючи стабільну врожайність навіть за нестійких погодних умов. Сорт Ворскла характеризується високим вмістом білка (до 40 %), стійкістю до вилягання та основних хвороб, а також здатністю формувати врожай у межах 3,0–3,5 т/га, що робить його універсальним для вирощування в Лісостепу та Степу. Серед сучасних високопродуктивних сортів слід відзначити сорт Аполон, який за результатами досліджень здатний формувати врожайність до 3,8 т/га за оптимальних умов вирощування.

Вибір сортів значною мірою залежить від природно-кліматичної зони вирощування. У зоні Полісся доцільно вирощувати ранньостиглі та

холодостійкі сорти, які здатні ефективно використовувати короткий вегетаційний період і витримувати надлишкове зволоження. У Лісостепу, який є найбільш сприятливою зоною для вирощування сої, рекомендується використовувати середньоранні та середньостиглі сорти, що забезпечують найвищу врожайність і якість насіння. У степовій зоні, де часто спостерігається дефіцит вологи та високі температури, доцільно вирощувати посухостійкі та скоростиглі сорти, які здатні формувати стабільний урожай навіть у несприятливих умовах.

Наукові дослідження підтверджують, що правильний підбір сортів відповідно до зони вирощування дозволяє підвищити врожайність на 20–30%, зменшити ризики втрат урожаю та підвищити ефективність виробництва сої [2].

Таким чином, використання адаптованих високопродуктивних сортів є одним із ключових чинників інтенсифікації виробництва сої в Україні та забезпечення стабільності аграрного сектору.

Список літератури

1. Любич, В.В., Войтовська, В.І. та Третьякова, С.О. Показники врожайності та якості насіння різних сортів сої. *Вісник Уманського національного університету садівництва*. 2020. № 2. С. 32-37. DOI: 10.31395/2310-0478-2020-2-32-37
2. Мазур, В.А., Верхолук, С.Д. Адаптивність та продуктивність сортів сої в Україні. *Збалансоване природокористування*. 2022. № 2. С. 108-112. <https://doi.org/10.33730/2310-4678.2.2022>
3. Ткачук, О.П., Дідур, І.М., Мазур, О.В. Формування продуктивності сої залежно від сортових особливостей. *Аграрні інновації*. 2023. № 18. С. 128-135. <https://doi.org/10.32848/agrar.innov.2023.18.18>